

En liten hustavle.

Når du respekterer et barn:

- bøyer du deg ned når du snakker til det.
- ser du på barnet når det snakker til deg.
- bruker du ikke overdrevne trusler for å skremme.
- bruker du ikke straff som ikke står i forhold til handlingen.
- lyver du ikke for barnet.
- utleverer du ikke barnets betroelser til andre.
- snakker du ikke ufordelaktig om barnet mens andre hører på.
- feier du ikke vekk barnets følelser som "gale" eller "upassende".
- ler du ikke "av" barnet men "med" det.
- tar du ikke initiativ fra barnet ved å overta eller gripe inn i det det holder på med.
- ser du alvoret i barnets lek.
- lar du barnet fortelle deg hva det føler uten at du definerer på forhånd hva saken dreier seg om.
- lar du barnet avgjøre hva som er viktig for det.
- tar du selv avgjørelser der barnet trenger deg som voksen.

Livets lære:

- Barn som er vant til spydigheter, lærer å bli usikre.
- Barn som er vant til kritikk, lærer å fordømme.
- Barn som er vant til mistillit, lærer å fare med fusk.
- Barn som er vant til motvilje, lærer seg å hate.
- Barn som er vant til hengivenhet, lærer å bli glad i andre.
- Barn som er vant til oppmuntring, lærer å vise tillit.
- Barn som er vant til oppriktighet, lærer å skjelve sannhet fra løgn.
- Barn som er vant til ros, lærer å påskjønne andre.
- Barn som er vant til hjelpsomhet, lærer å vise omtanke.
- Barn som er vant til lesning, lærer seg å tenke.
- Barn som er vant til tålmodighet, lærer å vise forståelse.
- Barn som er vant til lykke, vil finne kjærlighet og skjønnet.

Kjære far og mor.

- Ikke skjem meg bort.** Jeg vet godt at jeg ikke skal ha alt jeg ber om. Jeg bare tester dere.
- Ikke vær redde for å være bestemte med meg.** Jeg foretrekker det. Det får meg til å føle meg trygg.
- Ikke la meg utvikle dårlige vaner.** Jeg har bare dere å stole på for å stoppe meg.
- Ikke få meg til å føle meg mindre enn jeg er.** Det får meg bare til å ville gjøre meg større enn jeg er.
- Ikke heng meg ut foran andre.** Jeg tenker mye mer over hva dere sier hvis dere snakker rolig til meg hjemme.
- Ikke få meg til å føle at feilene jeg gjør er store synder.** Det forvirrer det verdensbilde jeg skal bygge opp inni meg.
- Ikke beskytt meg fra konsekvenser.** Jeg trenger av og til å lære gjennom smertefulle erfaringer.
- Ikke ta det altfor alvorlig når jeg sier "Jeg hater deg".** Det er ikke deg jeg hater, men den makten du har til å begrense meg.
- Ikke tenk at det er under din verdighet å si unnskyld til meg.** En ærlig unnskyldning gjør at jeg føler varme og hengivenhet for deg.

Ikke skjenn og mas. Hvis du gjør det, må jeg beskytte meg ved å late som om jeg ikke hører.

Ikke prøv å late som om du selv aldri gjør feil. Det gir meg et altfor stort sjokk når jeg oppdager at det ikke stemmer.

Ikke si at det bare er tull når jeg er redd. Det jeg er redd for, er virkelig for meg. Du hjelper meg mye mer ved å prøve å forstå.

Ikke vær for rask med fagre løfter. Jeg blir veldig skuffet når du ikke klarer å holde dem.

Ikke sett altfor store krav til min ærlighet. Det er lett å skremme meg til løgner.

Ikke vær skiftende og inkonsekvent. Det forvirrer meg forskrekkelig..

Ikke si at du ikke er glad i meg - selv om jeg av og til kan gjøre stygge ting.

Ikke glem at jeg vokser fort. Det er sikkert veldig vanskelig for deg å følge med meg, men vær så snill å prøve så godt du kan.

(Brosjyre fra Mental Barnehjelp)

Noen gode råd.

Oppdragelsesfenomenet har noe paradoksalt ved seg: Det avhengige og uselvstendige barnet skal få hjelp fram til selvstendighet og ansvar for sitt liv og for fellesskapet. Men denne selvstendigheten kan barnet bare nå fram til ved at hun gjennom flere år må leve i avhengighet og bli ledet og tilrettevist av andre

- * Vær konsekvent, tydelig og klar. Sett grenser.
- * Barn trenger forbilder mer enn de trenger kritikere.
- * Ros bør gis på en slik måte at barnet selv kan trekke realistiske slutninger om sin egen personlighet. Dersom oppdrageren roser alt og alltid, taper rosen sin verdi.
- * Vær demokratisk. Ikke vær autoritær, men uttrykk tydelig hva du står for.
- * Irettesettelse som gis på en mild og privat måte, er langt mer effektiv enn den høyrøstede reprimanden som tildeles mens andre hører på.
- * Når irettesettelse er nødvendig, er det ikke tid for lange forklaringer. Det vil bare avlede oppmerksomheten fra hva saken gjelder og skape unødig irritasjon og motstand. Lange verbale utredninger innebærer at barnet får oppmerksomhet, noe han kanskje nettopp søker.
- * Respekter barnets evner og anlegg. Barnet er ingen gjenstand.
- * Gi barnet mulighet til å leve her og nå. Spør ikke hva barnet skal bli når det blir voksent. Spør heller hva det vil gjøre her og nå.
- * Bygg nettverk rundt familien.
- * Ha en god foreldreallianse. Den skal bestå om ekteskapet ryker.
- * Stol på dere selv som foreldre. Barnet ønsker dere som foreldre, og dere er eksperter på deres barn.
- * Sats på det beste i deg. Barneoppdragelse er å gjøre grunnleggende verdivalg på barnets vegne. Du er barnets viktigste forbilde.
- * Bygg opp god ekteskapsallianse. Det beste dere gjør for barnet er å holde sammen.

(Evenshaug/Hallen. "Barn og familie" 5/1997)